

NARCÍS COMADIRA

TEMPORADA 1994/1995

L' HORA DELS ADÉUS

L'HORA DELS ADÉUS

de Narcís Comadira

Escenografia _____ **Josep Sallés**
Vestuari i caracterització _____ **Chass Llach**
Il·luminació _____ **Albert Faura**
Muntatge musical _____ **Albert Toda**
Ajudant de direcció _____ **Josep Fargas**

Direcció _____ **Joan Ollé**

Equip Tècnic _____ **CDGC-Teatre Romea**

Repartiment (segons *dramatis personae* establert per l'autor)

La mare _____ **Àngels Poch**
El fill _____ **Carles Martínez**
L'àvia _____ **Montserrat Salvador**
Mary _____ **Vicenta Ndongo**
El doctor Mestres _____ **Jordi Banacolocha**
Senyora Mestres _____ **Glòria Roig**
Senyor Caballé _____ **Josep Peñalver**
Senyora Caballé _____ **Flora Soler**

Producció _____ **Centre Dramàtic de la Generalitat de Catalunya**

Patrocini _____ **OCP Construcciones**

Col·laboració _____ **Catalunya Ràdio i TV3**

Agraïm la col·laboració de **Ricard Delgado, Ricard Calvo, Toti Soler, Emili Vendrell i Constantino Romero.**

L'equip de *L'hora dels adéus* dedica aquest muntatge a la memòria d'**Ovidi Montllor.**

L'hora dels adéus és un text sorgit de les borses d'ajut a la creació de textos teatrals en llengua catalana, convocades pel Centre Dramàtic de la Generalitat l'any 1991.

Narcís Comadira

(Girona, 1942)

Poeta, pintor i dramaturg, Narcís Comadira inicia la seva formació acadèmica als germans maristes de la seva ciutat i realitza tres cursos al seminari del bisbat, on estudia llatí, grec i filosofia escolàstica i on, també, tot pintant i dibuixant, s'afecciona al teatre. Fascinat per la litúrgia, el cant gregorià i el mite montserratí, el 1962 entra al noviciat de l'Abadia, bé que, dos anys i mig més tard, haurà de deixar-lo, per raons d'incompatibilitat psíquica i física amb la vida monàstica.

Traslladat a la ciutat comtal, i després d'una breu incursió a l'escola d'arquitectura, Narcís Comadira emprèn estudis de lletres i filologia hispànica i, a partir del 1965, comença a fer-se conèixer a través de diverses exposicions de pintura i publicacions de llibres de poemes. Des d'aleshores, no abandonarà l'activitat pictòrica i poètica, fins i tot durant la seva estada a Londres, del 1971 al 1973, període en què s'edita, a Barcelona, el recull de poesies *El verd jardí*.

De retorn al nostre país, en els últims anys del franquisme, Comadira es llicencia en Història de l'Art i es compromet en la resistència cultural i política pròpia d'aquells temps participant en exposicions, com ara: *Drets humans ara!*, *Salvem la devesa!*, *Homenatge a Rafael Alberti*, *Homenatge a Carles Rahola*, etc.

Dedicat bàsicament, des dels anys 1980, a la literatura i a la pintura, Narcís Comadira ha establert una fructuosa col·laboració amb l'equip dels arquitectes Bosch, Tarrús i Vives i, també, ha pogut aprofundir en la seva antiga afecció pel teatre. En aquest camp, l'obra *La vida perdurable (Un dinar)*, sorgida d'una convocatòria del Centre Dramàtic de la Generalitat de Catalunya per a la creació de textos dramàtics i, posteriorment, estrenada al Teatre Malic, fou guardonada, el 1992, amb el Premi de la Crítica Teatral de Barcelona, al millor text teatral estrenat durant la temporada.

Narcís Comadira

Bibliografia

Obra dramàtica

- 1989 *Neva (Un te)*
1991 *La vida perdurable (Un dinar)* (Premi de la Crítica "Serra d'Or" i Premi de la Crítica Teatral de Barcelona)
1995 *L'hora dels adéus (Un sopar de Cap d'Any)*

Obra poètica

- 1966 *La febre freda*
1969 *Papers privats*
1970 *Amich de plor*
1972 *El verd jardí*
1974 *Un passeig pels bulevards ardents*
1976 *Les ciutats*
Desdesig
1978 *Terra natal*
1980 *Àlbum de família*
1981 *La llibertat i el terror (Poesia 1970-1980)*
1985 *Enigma* (Premi de la Crítica "Serra d'Or" i Premi de la Generalitat de Catalunya)
1990 *En quarantena* (Premi Ciutat de Barcelona, Premi Lletra d'Or i Premio de la Crítica)
1993 *Somnis i runa* (Antologia a cura de Rossend Arqués)
1995 *Usdefruit*

Obra narrativa

- 1989 *Girona. Matèria i memòria*

Narcís Comadira és autor de dues antologies de poesia italiana, dels segles xii al xix (1985) i del segle xx (1990), de la traducció *Himnes (Himnes cristians llatins antics)* (1988), també la d'*Otello* (Llibret d'Arrigo Boito per a l'òpera de Verdi) (1988), de *La gran il·lusió* d'Eduardo de Filippo (1988) i de *Tartuf* de Molière (Estrenat per la Companyia el Talleret de Salt el 1992).

AMB RÀBIA PERÒ AMB AMOR

Narcís Comadira, a més de pintor magnífic, és un escriptor que va començar com a poeta però que, insolent, no s'ha limitat a convertir-se en una de les veus líriques més poderoses dels nostres dies, a l'alçada dels grans mestres (una veu que busca la serenitat darrere el cataclisme), sinó que a més, pocavergonya, ens ha servit prosas d'una potència envejable i per postres, això ja no es pot suportar, se'ns està convertint en un escriptor de literatura dramàtica ambiciós i acomplert.

Bromes i veres de banda, ara ens regala *L'hora dels adéus*, la darrera part, la més extensa i la de més volada, d'una trilogia escènica que dona voltes entorn d'un mateix tema inicial, aquella misèria mai reconeguda i amagada darrere la façana per les millors famílies d'una societat que ha volgut mantenir les aparences de bona salut moral i que ha pretès imposar, a partir del propi exemple, un model de vida rígid però, a la vegada, si grates una mica, transgredit ben sovint per ella mateixa.

Comadira no s'atura. A mida que la seva trilogia avançava se'ns ha mostrat capaç d'entendre i d'assumir el mal que aquesta hipocresia ha pogut provocar, a condició que l'hipòcrita (víctima a fi de comptes ell mateix) reconegui la seva veritat. Però després, ara, s'ha atrevit a concretar, ens obliga a reconèixer-nos, i ja no podem pensar que està parlant dels altres. Perquè, directament, sense permetre'ns escapatòria, assenyala les misèries de la nostra cultura, la catalana, o, si voleu i no és el mateix, la dels seus pròcers més il·lustres.

Amb ràbia però també amb amor —observa els personatges més miserables amb ironia, però mai amb odi—, Comadira ens explica una història polèmica i dura. Els pares de la pàtria tenen els peus de fang i han deixat uns hereus desconcertats i cíncics, que no responen a l'expectativa de les seves nobles ensenyances, però que són resultat inevitable de conceptes grassos i d'accions patèticament miserables. Aquests hereus, potser malalts mentals, potser bastards, iniciant un procés de mestissatge, i desenganyats dels seus majors, són, malgrat tot, l'única esperança del futur. Del nostre futur.

Una nit de cap d'any, una reunió de vells amics, un sopar... Paraules, gestos i comportaments retratats amb feroç/entranyable

precisió i que ens són esgarrifosament familiars... El sopar està servit. El sopar serà valorat i devorat. Després, quan arribarà l'hora dels adéus, què estarem acomiadant? No és un adéu per sempre? No és, per culpa nostra, l'adéu definitiu a un bell somni?

Josep M. Benet i Jornet

Fotografia d'assaig: Teresa Miro

QUATRE NOTES A L'HORA DELS ADÉUS

Narcís Comadira –poeta, pintor i ara dramaturg– ens adverteix en una petita didascàlia que *L'hora dels adéus* pot ser llegida de diverses maneres. Ens posa sobre avís que si la prenem per una comèdia de costums "xerricarà en algun lloc". Tampoc la via es-pèrpentica, ens assegura, no és el camí. Ens proposa, com a clau de volta, una lectura "simbòlico-expressionista" del text. I això, com interpretar-ho?

Potser manllevant de cada gènere teatral allò que de més eficaç ens pot proporcionar i després fer-ho bullir tot plegat a una mateixa olla?

Fa uns quants anys, la secció de llibres del diari EL PAÍS publicava una ressenya crítica signada per Narcís Comadira sobre una traducció recent de Thomas Bernhard, en la qual l'autor es llençava a una de les seves habituals i despietades invectives sobre les misèries morals imperants al seu país. En el seu comentari, Comadira venia a dir que si a cada plana del llibre canviéssim la paraula "Austria" per "Catalunya", la lectura continuava tenint un ple sentit.

Comadira i Bernhard no només tenen en comú la doble pràctica de teatre i poesia, ni que els dos escriuen els seus textos dramàtics en ratlles de llargària desigual; els uneix també una relació d'amor/odi amb el seu temps i els seus països, que els plau d'airejar amb grans dosis d'humor en la seva escriptura.

No cal tampoc, però, forçar massa els paral·lels: els finestrals de la casa on transcorre *L'hora dels adéus* no donen a la vienesa Heldenplatz, el Romea no és el Burgtheater ni el nostre President va tenir responsabilitats de cap mena en el III Reich. Aquí tot és molt menys imperial. Aquí, de Viena, el pa, i encara gràcies.

L'hora dels adéus —com *Minetti*, de Bernhard— passa una nit de Cap d'Any, a un pis de l'Eixample barceloní. És el primer any que el Mestre no hi és, i vidua, fills, néts i deixebles seuen a la taula parada intentant omplir "el gran buit". *L'hora dels adéus* parla de —o millor dit *fa parlar, dona la paraula a*— la burgesia catalana. Des de Rusiñol a Boadella, sempre que aquesta classe social, com a personatge col·lectiu, ha pujat a l'escenari, ha estat per riure'ns pel broc gros dels seus excessos, per accentuar encara més la seva ja de per si abundosa teatralitat. Comadira opera exactament a l'inrevés: en lloc d'agafar la brotxa grossa, elabora amb pinzell finíssim els contorns, mesura els efectes i lima les asprors fins aconseguir un retaule de tristos personatges a la deriva macerant-se lentament en la seva pròpia petitesa.

M'agrada estrenar *L'hora dels adéus* al Teatre Romea, l'antic teatre de la burgesia barcelonina.

Joan Ollé

Disseny Gràfic: Albert i Jordi Romero. Il·lustració: Nardis Comadina

AMB EL PATROCINI DE

AMB LA COL·LABORACIÓ DE

**CENTRE DRAMÀTIC
DE LA GENERALITAT DE CATALUNYA**
Direcció: Domènec Reixach

